

Katja Jerichau:

Aggression og udfarenhed overfor andre hunde

Del 1

En af de mest almindelige årsager at søge professionel hjælp til sin hund er, at den har vist en form af aggression. Dette er oftest grunden til, at yngre, fuldt friske hunde aflives. Aggression er et stærkt ladet begreb for de fleste mennesker, og er hunden først omfattet af dette begreb, ja, da er der ikke mange af os, som forbliver uberørte.

Et ladet begreb

For en adfærdsbehandler er begrebet "aggression" helt utilstrækkeligt. Som adfærdsbehandler arbejder jeg oftest meget lidt med symptomer, men fokuserer på **årsagerne** til problemet. Det normale er, at hundeejernes problem er et helt andet end hundens. Hvis hunden gør udfald mod andre hunde, kan hundeejernes problem være rædslen for, at hunden skal skade nogen, at hunden er for stærk, de andre menneskers reaktioner osv. Men hundens problem kan have flere årsager, f. eks: at den vil lege, at den bliver skræmt, at den får opmærksomhed ved denne adfærd eller helt enkelt: at den får noget til at ske. - Således er der en mængde ydre komponenter, som skal tages i betragtning, inden jeg kan lave en bedømmelse og sætte en behandling i gang.

For en
adfærdsbehandler er
begrebet "aggression"
helt utilstrækkeligt.

Knurre

En af hundens mest misforståede signaler er knurren. Mange tror, at en knurren altid resulterer i udfald og bid, men det er snarere tværtimod. Med en knurren kan hunden meddele, at den føler sig truet eller trængt. Når knurren respekteres, ved at man øger afstanden til hunden, slapper hunden af, og der sker ikke mere. Straffer man derimod hunden, når den knurrer, får den sin formodning bekræftet, nemlig at der virkelig var fare på færde. Når en knurren respekteres, er det yderst sjældent at "aggressionen" trappes op. Hvis man skælder hunden ud og derigennem lærer den, at det er forbudt at knurre, fratager man hunden muligheden for på en **fredelig** måde at bede om større afstand. Når denne hunds tolerancegrænse er nået, nemlig, at den ikke får lov at sige fra med sin advarende knurren, vil den fremover formodentlig udelade de korrekte hilsener og gå direkte til angreb.

En af hundens mest
misforståede signaler
er knurren.

Hvordan og hvorfor kan aggression – udfarenhed opstå?

Reel aggression:

Dette er en hund, der går frem **for** at skade den anden hund. Denne form for aggression ser vi meget sjældent. Det er en hund, der har prøvet at vise mange andre signaler såsom:

- dæmpende signaler
- bortvisningsadfærd (hunden går frem for at få den anden hund væk)
- og til sidst truende signaler, men hvor de andre hunde ikke har forstået dens hensigt.

Det fører til sidst til, at hunden springer hilseritualet over og kommer direkte i slagsmål med den anden hund for at skade denne.

Udfarenhed:

Her er der tale om alle de punkter, som **ikke** er reel aggression:

Smertes: Når en hund *pludselig* viser udfarenhed, kan det hænge sammen med smerte. Hunden kan have et overrevet korsbånd. Hunde hilser på hinanden b. la. ved at gå rundt om hinanden, (dæmpende signal: vender våbnene væk), men hvis den får en stærk smerte ved, at den anden hund snuser den ved bagdelen, vil den derved forbinde den anden hund med smerte. Hunden kan for at undgå denne smerte udvise bortvisningsadfærd og truende adfærd for at få afstand.

172 af de 220 hunde, der havde ondt i ryggen, viste udfarende adfærd over for andre hunde.

Rygproblemer hos hunden: Hallgren lavede i 1992 en undersøgelse (400) af sammenhæng mellem rygproblemer og problemadfærd. 172 af de 220 hunde, der havde ondt i ryggen, viste udfarende adfærd over for andre hunde. Rygproblemer ser ud til at skabe en irritation, som ofte resulterer i stressreaktioner, aggressivitet eller angst.

Opdrætterens store ansvar: er at vælge en hundemoder med et godt temperament, idet hundemoderens temperament har stor indflydelse på hvalpene, både socialt og genetisk. Hvis der f. eks. er en bestemt type hunderace, som hundemoderen er aggressiv overfor, vil hun lære hvalpene det samme.

Opdrætterens socialisering af hvalpene: har også meget stor betydning for hundens videre udvikling. Det er vigtigt, at hvalpene oplever andre racer end hundemoderen, men det skal være venlige og rolige hunde, så hvalpene er bedre rustet til at møde verden udenfor.

Hvalpens følsomme periode: Hvalpe har en følsom periode mellem 8. – 10. uge, hvor de mentalt let kan få en KRONISK angst for resten af livet. Derfor skal ejerne af den nye hvalp i denne periode sørge for, at hvalpen møder venlige rolige voksne hunde og hvalpe, der er venlige overfor

... sørge for, at hvalpen møder venlige rolige voksne hunde og hvalpe, der er venlige overfor deres hvalp.

deres hvalp. Derved sikrer de, at hvalpen ikke får en dårlig oplevelse, som kan sætte sig som en kronisk angst, der igen kan udvikle sig til udfarenhed eller reel aggression.

Traumatiske oplevelser: Hunden kan være blevet overfaldet flere gange, hvor den har vist alle de rigtige signaler. Disse oplevelser er traumatiske for hunden og kan sætte sig som en angst/chok. Hunden vil siden reagere på dennes races udsende, eller hunden vil generalisere med andre ikke familiære hunde af samme farve, køn og størrelse, som overfaldt den.

Kvaliteten og kvantiteten af tidlig socialisering: En vigtig faktor i udvikling af udfarenhed over for især andre hanhunde er kvaliteten og kvantiteten af tidlig socialisering. Hvalpe, taget fra hundemoderen FØR de er 6 uger, kan blive intolerante og udfarende overfor andre hunde, når de bliver voksne.

Hvalpe, taget fra hundemoderen FØR de er 6 uger, kan blive intolerante og udfarende overfor andre hunde, når de bliver voksne.

Territoriel vogtende: En udfarenhed over for andre hunde kan udvikle sig til territorial vogtende af haven. Her er der tale om en operant indlært adfærd, hvor hunden gang på gang har fået succes med at holde de andre hunde væk fra haven ved at udvise bortvisningsadfærd og truende signaler.

Maternel vogtende: En tæve, der har hvalpe eller er falsk drægtig, kan blive maternel vogtende over for andre hunde. Hun kan blive udfarende for at beskytte sine hvalpe, sine pivedyr eller blot for at beskytte sig selv. Hun kan drage den erfaring, at hun kan holde de andre hunde væk ved hjælp af bortvisningsadfærd og truende signaler.

Stress: Eventuelle stressfaktorer skal også tages i betragtning. Forhøjet stressniveau, uanset årsag, kan få hunden til at overreagere. Derfor er det vigtigt at lave en stressanalyse. En stressanalyse tjekker rigtig mange mulige årsager til stress og dermed en øget aggressionsrisiko.

Hund - fører relation: Relationen er en anden vigtig brik. Er hunden usikker, tryk, eller måske beskyttende overfor sin ejer? Hvordan håndterer ejeren hundens aggressivitet? Er ejeren også sur lige i denne situation, kan hunden let fejltolke det hele og tro, at de samarbejder imod den ydre trussel, og den bliver endnu mere sej i den tro, at den får støtte af sin ejer. Alternativt kan hunden tro, at ejeren selv er bange og behøver at forsvares! Personligt tror jeg også, at vold avler vold, og at aggression leder til nye konflikter. En hund, som vokser op ved hjælp af aggression, dvs. med en ejer, som bliver sur og straffer hunden, når den laver en fejl, vil sandsynligvis forsøge at løse sine problemer = tilfredsstille egne behov (for mad, nærhed, hvile, revir og andre resurser) med aggression.

Personligt tror jeg også, at vold avler vold, og at aggression leder til nye konflikter.

Hormoner: Et udfarenhedsproblem kan begynde, når hunden er **kønsmoden**. En hanhund der er kønsmoden vil have en forøget produktion af **testosteron**, hvilket bevirker, at han er mere interesseret i hunhunde, og at han kan begynde at prøve sine grænser af med de andre hanhunde. - Tæven vil komme i sin første løbetid. I denne periode er hun mere sensitiv.

Som nævnt kan en tæve være maternal vogtende, når hun har hvalpe eller er falsk drægtig. **Progesteron**påvirkningen er lige stor for både drægtige og ikke drægtige tæver op til 40.-42. dage i tævens løbetid. Dette er et normalt fænomen, da alle tæver skal kunne passe hvalpene i hundeflokken. Derfor danner ikke drægtige tæver også mælk! Det kan i nogle tilfælde influere på tævens udfarenhed og intolerance overfor andre hunde.

Et udfarenhedsproblem kan begynde, når hunden er kønsmoden.

Mentalmoden er den alder (ca. 1½ - 4 år), hvor hunden må forventes at være mental voksen og sat. Det er på dette tidspunkt, at nogle hunde først begynder at vise udfarenhed.

En **kryptochid** hanhund, hvis ene eller begge testikler ikke er faldet ned, bevirker, at han bliver større og har en forøget produktion af **testosteron**, fordi disse ligger varmt oppe i bughulen, hvilket igen kan medføre en større udfarenhed over for andre hanhunde.

En **kastration** virker bedst på seksuelle relaterede adfærdsproblemer, herunder udfarenhed over for andre hanhunde. I følge en undersøgelse, (Applied dog behavior and training vol 2) foretaget af Neilson (1997) fandt denne, at en kastration reducerede disse problemer med 50-90 %. **MEN** igen skal vi se på, hvordan og hvorfor hunden har lært at holde de andre hunde væk.

Til slut

Udfarenhed er et afstandsøgende signal og IKKE en tilstand. Derfor vil jeg i næste nummer komme ind på, hvordan man kan analysere og dermed ændre hundens adfærd.

Udfarenhed er et afstandsøgende signal og IKKE en tilstand.

Såfremt du har nogle spørgsmål til ovenforstående eller andre spørgsmål til mig, send dem til information@4poter.dk .

Med venlig hilsen
Hundecentret 4 Poter

Adfærdsbehandler
Katja Jerichau